

ОСМА СТАТУСНА КОНФЕРЕНЦИЈА

ХАГ, 31. ЈАНУАРА 2005. ГОДИНЕ

Судија: Добро јутро, молим да се најави предмет.

Представник секретаријата: Добро јутро, часни суде предмет ИТ 0367 ПТ тужилац против Војислава Шешеља.

Судија: Хвала. Др Шешељ добро јутро. Да ли можете да пратите поступак на властитом језику.

Проф др Шешељ: Да, за сада је у реду.

Судија: Хвала вам. Молим тужилаштво да се представи

Тужилаштво: Добро јутро часни суде тужилаштво је у саставу Данијел Сексон, а сам Хилдегард Урц-Редслав и са нама је референт за предмет Ана Врљић.

Судија: Хвала. За записник оптужени се сам брани. Поздрављам сада адвоката по потреби.

Адвокат по потреби господин: Господин Тјард ван дер Спул.

Судија: Хвала. Претресно веће у предпретресној фази мора у складу са правилом 65 бис на сваких 120 дана сазове статусну конференцију како би се размениле информације између страна и како би се осигурала брза припрема за суђење, а такође како би се видело докле се стигло у поступку и како би се пружила могућност оптуженом да изнесе сва иптања у вези са његовим предметом а такође и у вези са условима у притворској јединици. Прошла статусна конференција одржана је 04. 10. 2004. године, тако да ова сада статусна конференција се одржава у оном временом скору који је предвиђен правилима. Као и у претходним приликама хтео бих само да ставим до знања и једној и другој страни да се на самом почетку ове статусне конференције да ја као предпретресни судија намеравам да се строго држим правила статусне конференције тако да нећу дозволити ни једној ни другој страни да излази изван оквира који су постављени правилом 65 бис. Уколико прекорачите границе онда ћу ја одлучити које ће бити неопходне мере које би требало предузети у складу са тим околностима.

Почећу сада са првом тачком дневног реда. Хтео бих да се осврнемо на разна питања која се тичу тренутног стања поступка дакле сада у предпретресној фази. Од 4. 10. 2004. године поднесени су бројни поднесци и то од стране оптуженог. По некима је донета већ одлука, а неки још увек нису решени. Нерешени поднесци који се налазе пред Већем су, уствари на њих ћу се осврнути, а у вези са решеним поднесцима то је објављено и на конференцијама за штампу, а такође су и издате и одлуке, дакле, говорим о одлукама које су већ донешене. Пре свега то је можда и најважнији поднесак који се за сада налази пред нама, то је поднесак тужилаштва поднет 22. 10. 2004. године, ради се о молби да се измени оптужница коме је приложен експерте и поверљив материјал. 02. 12. 2004. године Претресно веће је наложило Тужилаштву да изнесе ваљане разлоге дакле, због чега се тај материјал није доставио оптуженом. Тужилаштво је изнело ваљане разлоге, а онда је оптужени да у року две недеље дакле од 12. 12. 2004. године дакле да одговори на поднесак тужилаштва. Оптужени је то делимично учинио у поднеску под бројем 65, а тај поднесак је поднесен 05. 01. 2005. године. Овим поднеском мора да се бави претресно веће у целокупном саставу дакле не само ја као предпретресни судија већ је у целини разматра тај поднесак и доста се поодмакло у разматрању. И уколико се сви сагласимо ускоро ћемо бити у могућности да саопшtimo нашу одлуку.

Затим имамо захтев оптуженог да му се омогући улагање жалбе и то у вези са одлуком Претресног већа по поднеску тужиоца за издавања заштитних мера за сведоке у току предпретресне фазе. Оптужни бројем означава своје поднеске и то веома прецизно ја ћу спомињати овај број под истим бројем као што то чини оптужени, то је веома корисно дакле то је поднесак број 70. Тужилаштво односно Претресно веће своју одлуку о заштитним мерама донело 21. 12. 2004. године. У свом поднеску под бројем 70. оптужени је затражио дозволу да уложи жалбу на одлуку... и претресно веће је омогућило тужилаштву да у међувремену необелодањује материјал оптуженом. Дакле, ради се о још једној одлуци о којој не могу да одлучим само ја као предпретресни судија већ о томе треба да одлучи претресно веће у пуном саставу. Претресно веће разматра тај захтев односно ускоро треба да крене са разматрањем тог питања и надамо се да ћемо ускоро моћи да донесемо одлуку по томе.

Имамо још један поднесак опет се ради о веома важном поднеску који још увек није решен, а тиче се обелодавања докумената у електронској форми и преводу докумената. Ово питање прво је покренуто у поднеску број 30. које је у марту прошле године оптужени поднео преко секретаријата. У поднеску број 30. оптужени је затражио да му се изјаве свих сведока које спомињу његово име доставе и такође дакле да се то све достави односно или њихово сведочење пред већем где се спомиње име. Тужилаштво је одговорило на захтев оптуженог под бројем 30. дакле то је тај поднесак о коме сада говоримо и такође затражило да се изда налог по коме би оптужени морао да прихвати материјал који му се обелодава у електронском формату. А тужилаштво је у поднеску од 19. 04. 2004. године се сложило дакле са захтевом оптуженог односно да му се материјал доставља у неким случајевима и на неком другом језику дакле не само на његовом. Током статусне конференције 04. 10. 2004. године дакле током прошле статусне конференције ја сам приметио, да изволите

Проф. др Шешељ: Ово што сам сада чуо нема смисла, преводилац је рекао да се тужилаштво сложило са мојим захтевом а онда износи контра од онога што сам ја захтевао. То је по мени бесмислен превод. Тужилаштво се није сложило ни са једним мојим захтевом.

Судија: Господине Шешељ то сам управо ја и рекао превод је био тачан, уколико желите да дате коментаре то ћете учинити касније када вам дозволи. Дакле на прошлој статусној конференцији ја сам приметио да електронски формат обелодањивања и превод су проблеми са којима се стално суочавамо, дао сам могућност оптуженом да даље разради ово питање у писменом облику. Он је то и учинио када је поднео свој захтев у вези са обелодањивањем материјала у писменом облику и на српском језику, тај захтев оптужени је поднео 09.11.2004. године. 29. 11. 2004. године Тужилаштво је одговорило на захтев оптуженог, а 14. 12. 2004. године ја у својству предпретресног судије сам онемогућио оптуженог да одговори. То је у вези са поднеском број 60. Дакле, пред нама имамо првобитни поднесак и оно што је касније поднешено, чули смо аргументе једне и друге стране и питање је приведено крају мојом одлуком од 14. 12. 2004. године, дакле нема даљих расправа о томе. Ради се о једном веома озбиљном питању са којим је ово веће суочено од самог почетака, дакле од првог дана овог поступка. Ради се о питању који начин ће се документи обелодањивати оптуженом. Претресно веће у целокупном саставу посвећује дужну пажњу том питању, ово је поднесак по коме је веће највише уложило разматрања и ми ћемо ускоро донети нашу одлуку по том питању.

Оптужени је поднео још један поднесак и то 09. 11. 2004. године ради се о његовом захтеву који је упутио претресном већу да се преиспита одлука којом је додељен бранилац по потреби или бранилац у приправности. Тужилаштво је одговорило 30. 11. 2004. године. Осим тога морам такође рећи да је оптужени поднео и поднесак број 57. који се такође бавио овим питањем, а тај поднесак је заведен 08. 12. 2004. године осим тога он је такође поднео захтев да реплицира на одговори тужилаштва. То је поднесак број 61. Овај последњи поднесак дакле, захтев да се одобри реплика на одговор тужилаштва, тај захтев је одбијен 14. 12. 2004. године.

Пети нерешени поднесак јесте поднесак да се нормализују односи, услови како би се припремила одбрана. Овај поднесак је поднесен 05. 12. 2004. године, а тужилаштво је одговорило 25. 12. 2004. године, тужилаштво је одбрана је затражила односно оптужени је затражио да му се омогући да реплицира на одговор. То је поднесак 59. а ја сам својом одлуком од 06. 12. 2004. године одобрио тај захтев и том одлуком сам дао оптуженом недељу дана на располагање да поднесе свој одговор. Он је уложио приговор у вези са датумом односно довео је у питање датум од када почиње да тече та седмица, поднео је свој поднесак број 63, тражио је да му се дозволи улагање жалбе како бих му омогућио додатно време за подношење одговора. Поднесак под бројем 63. је поднесен 30. 12. 2004. године. Такође се дакле бавимо и овим поднеском. Ја морам да се посаветујем са својим колегама да ли ће и њих двојица бити укључени у доношење одлуке или се пак ради о нечему о чему ја сам могу да одлучим будући да постоји и једна претходна одлука коју сам ја донео у својству предпретресног судије.

Оптужени је својим поднеском број 69. затражио да му се одобри да уложи жалбу на одлуку коју је Претресно веће донело по захтеву оптуженог да се придобије мишљење међународног суда правде, то је било поднешено 16. 11. 2004. године, оптужени је тражио дозволу за улагање жалбе, а онда тужилаштво је на то одговорило 13. 01. 2005. године. Дакле на његов захтев да му се одобри улагање жалбе, а о томе треба да одлучи Претресно веће у пуном саставу. Веће разматра овај захтев и донеће одлуку у наредних неколико дана.

На крају имамо још једно питање које је такође веома важно и које је повезано са она друга два питања која сам раније споменуо, ради се о подношењу предпретресног поднеска тужилаштва 14. 12. 2004. године у коме стоји између осталог, наводи да ће доставити списак сведока у списак доказних предмета. Оптужени је на то одговорио својим поднеском број 67. 15. 12. 2004. године. Тужилаштво је реплицирало 18. 01. 2005. године. Ради се о питању о коме би требало да одлучи претресно веће у пуном саставу, мада наравно то није нужно али је боље да се тако уради. Веће разматра то питање но тек смо у почетној фази разматрања, а такође постоје нека питања из поднеска оптуженог број 67. која се тичу односно која се односе на то да ли је он у стању да одговори на предпретресни поднесак онако како је то предвиђено статутом. Дакле, у вези са тим морамо да се обратимо оптуженом како би односно уколико будемо морали да се обратимо оптуженом да добијемо додатне информације то ћемо сигурно и учинити. Дакле, то је у вези са поднесцима који још увек нису решени. Од октобра месеца поднешени су још неки поднесци, а ово Претресно веће у предпретресном поступку је донело одлуке по њима дакле у том периоду од октобра па до данашњег дана. Постоје такође још неки поднесци који су поднешени и председнику и жалбеном већу по некима је већ донета одлука, неки су дакле решени а неки још увек нису решени. То је ситуација што се тиче поднесака који су до сада поднешени.

Обраћам се госпођи С..., да ли ви имате неке коментаре у вези са овим делом.

Тужилаштво: Резиме нерешених поднесака је тачан, ја бих само хтела нешто да кажем у вези са поднеском број 67. који се тиче предпретресног поднеска. Тужилаштво је и у међувремену доставило разне документе који се спомињу у поднеску број 67. како би се олакшао посао оптуженог вези са предпретресним поднеском. Дакле ми смо доставили документе које смо ми идентификовали као потенцијалне доказне предмете, сав тај материјал смо доставили и као документе дакле и на оба језика, дакле на папиру. Будући да се ради о малом броју докумената могли смо то да учинимо тако, но будући да је ово изузетак ми и даље у складу са правилом 68. достављамо материјал у електронској форми међутим господин Шешељ то сваки пут одбија, а последњи пут то се десило прошлог петка, дакле то би би, ко све што бих хтела да ...

Судија: Хвала вам. Господине Шешељ имате ли ви каквих коментара у овом делу који се тиче нерешених поднесака односно конкретно у вези са овиме што је сада изнела тужитељица.

Проф. Др Шешељ: Да. Ја остајем при ставу да ми се сви документи морају у писаној форми на папиру доставити. Друго, проблем са којим се суочавам један од основних проблема је што секретаријат трибунала константно избегава да ме упозна са судском праксом. Ја сам вама поднео можда већ и десетак поднесака у којима сам наводио документа из судске праксе на које се позива или суд у својим одлукама или тужилаштво у својим поднесцима, а којима ја не располажем. Један од највећих докумената, најобимнији те врсте је и ова пресуда Међународног суда за Руанду, чији правни преседан служи као главно упориште тужилаштва у процесу који се против мене води. Ја морам бити упознат са комплетном досадашњом правном праксом трибунала. Чињеница да је то сувише много докумената, чињеница да то преузима много простора уопште није релевантан у овом случају. Документа ми се сва морају доставити. Морам бити упознат у свим поступцима са поднесцима и једне и друге стране и са судским одлукама. И то све мора бити на српском језику. Моја одбрана је немогућа без упознавања са досадашњом судском праксом због правног система који се примењује у овом трибуналу. И ја на томе инсистирам већ пуне две године, на то се нико не обазире. Мени су покушали да уруче пресуду ... Међународног суда за Руанду на енглеском језику, та пресуда има неколико стотина страна, можда и 500 ја не знам тачно. Ја сам то одбио. Даље, ја нећу ништа да примим у електронској форми инсистирам да све буде на папиру. Основни документ с којим сваки суд манипулише у свету је папир. Електронска форма је помоћно средство ономе коме то помаже. Мени не помаже. Ја не рукујем тим средством нисам у то упућен и нећу да будем упућен. Хоћу све на папиру. А ви ми морате дати на папиру. И овим исцрпљивањем двогодишњим ви нисте ништа постигли да се промени мој став. И у наредних десет година ви тај мој став не можете променити. И зашто да се уопште бавимо тим питањем на овако исцрпљујући начин када има и важнијих послова. Мој је утисак да Тужилаштво није спремно за процес па једва чека било какав повод да се процес пролонгира. Сада ће проблем мог не прихватања испоруке докумената у електронској форми бити довољан разлог да овај процес не почне ни за пет година. Мој је интерес да овај процес почне што пре. Ја хоћу сва документа одмах да ми се дају, никада нисам одбио ни један документ на папиру и на српском језику. Је ли то чињеница која је неспорна. Претпостављам да јесте. Према томе ја нисам тај који омета процес. Процес омета онај ко мени покушава да наметне нешто што ја не морам да прихватим. Електронску форму не морам да прихватим и остајем дефинитивно на томе. Али, ако ми се не доставе комплети досадашње правне праксе сви поднесци тужилаштва у свим случајевима, у свим предметима сви поднесци одбране у свим предметима, све пресуде и све судске одлуке у свим предметима, како ја могу да руководим својом одбраном. Мени то мора бити на располагању. Мени кажу када ми треба појединачно неки документ да затражим. Ја сам и то тражио у овим мојим поднесцима нисам ни то добијао. Једино сам од тужилаштва добио документа која се помињу у предпретресном поступку али не сва документа. Тужилаштво и тамо наводи у свом поднеску да ће ми нека документа касније бити достављена. Ово остало ништа не добијам. Два три пута сам добио у спорадичним случајевима на вашу личну интервенцију. Зашто је потребна Секретаријату сваку пут интервенција дам и се достави неки документ. Ја морам бити у позицији да трагам по судској пракси па да налазим оно што би било погодно да се искористи у процесу који се против мене води. То ми се такође не омогућава. Како ја могу да трагам по судској пракси када ми документа досадашње судске праксе нису доступна, где да их тражим. Не могу ја унапред да тражим тај и тај документ знајући да ћу тамо наћи нешто што је мени корисно. Ја морам имати сва документа, сва документа прелистати па онда евентуално негде наићи на нешто што ми је корисно. Не могу унапред знати у том и том документи биће ми то и то корисно. Ко то може да зна.

То је што се тиче ових питања господине судијо, пошто сте ви дужни да ме саслушате и поводом захтева тужилаштва за измену оптужнице да ли ћете то сада учинити или касније. Ја могу и сада да се изјасним о томе да ме саслушате заправо ако желите. Хоћете да наставим.

Судија: Не. Желео бих само коментирати оно што сте управо рекли по овом питању да завршимо то питање па ћу вам дати реч када будемо говорили о изменама оптужнице. Мислим да бих требао јасно дати до знања да постоје одређени документи које је тужилаштво обавезно према нашем правилнику о поступку вама доставити. Међутим, та обавеза је у правилнику ограничена на одређена питања и не иде ван тог досега. Стога ће можда бити случајева у којима ћете ви тражити тужилаштво да вам достави нека документа, а које документе вам тужилаштво није обавезно по правилнику доставити. Постоје још неки други случајеви који су се десили у којима сте ви затражили неколико докумената од Расправног већа. Међутим, Расправно веће није у позицији нити би се када требало ставити нити допустити си позицију да вам доставља документа. Наиме ви се морате обратити секретаријату и колико сам ја схватио ви сте се до сада и обраћали секретару. Ви се обраћате судском већу само када наилазите на потешкоће са секретаром, а то се доиста код вас и десило. И у том случају тек ако спада у нашу надлежност да дамо упут секретару да вам доставља одређена документа онда то и чинимо. Уколико то није у нашој надлежности онда је још увек на секретару да одлучи да ли ће вам нешто дати или неће. А ви дакако имате правни лек да се обратите нама и да утврдимо да ли је на било који начин дошло до штете вашем праву на правично суђење. Ја вас уверавам да сваки пут када будете наилазили на потешкоће са секретаром да ћемо ми учинити све што је у нашој моћи како бисмо се осигурали да се тиме не нарушавају ваша права на правично суђење. Са друге пак стране мислим да је неправедно речи да вам ништа није достављено или да вам је достављено веома мало тога, јер ја сам мање више пратио што се догађа ви сте тражили од секретара велики број докумената, не кажем да вам је сваки од тих и дат међутим знам премда вам није дато све да сте добили много тога. Секретаријат је осим тога преузео на себе да вам одређени већ број докумената се преведе на ваш језик

Проф. Др Шешељ: Не чујем ништа

Судија: Оптужени не чује превод. Чујете ли ме, да ли чујете превод.

Проф. Др Шешељ: У тренутку се потпуно изгубио глас

Судија: У реду ја сам дакле говорио да колико ја знам секретаријат јесте се потрудио да вам на велики број докумената преведе на ваш језик, не кажем да су они чинили све оно што сте ви тражили и не знам у коликој мери то вас задовољава, али ја ћу интервенирати колико год могу да се побринем да добијете све што вам је потребно за припрему ваше одбране.

Ви сте успут споменули ону одлуку руанданског суда, ја знам да сте ви сачинили попис и да се на том попису налази барем једна или две одлуке донесене пред руанданским судом, нисам сигуран да ли сте спомињали те одлуке мислим на ту одлуку или неку другу а што вам је потребно за адекватну припрему ваше одбране. Ако ми дате назив те одлуке ја ћу се с тиме обратити секретаријату или овде током ове расправе или након статусне конференције.

Проф. Др Шешељ: ...за проширење оптужнице, ту је реч ја сада не знам тачан назив те пресуде ја имам у мојим папирима, ту је реч о човеку који је оптужен за кривично дело подстицања на злочине. Та пресуда мени треба у целости. Јер ја на основу садржаја те пресуде морам побијати ставове тужилаштва да мој случај с тим случајем нема никаквих додирних тачака. Реч је о човеку који је преко радио станице позивао да се убијају припадници племена Туци. То је суштина. Ја сада немам тачан назив те пресуде. Али она је толико мени неопходна да ја једноставно без тога не могу да радим и она ми треба у целости, не да ми тужилаштво изабере делове који по њиховом мишљењу мене могу интересовати. Него ми треба у целости

да бих конкретне историјске околности могао да сагледам и конкретне чињеница да упоредим са чињеницама из процеса који се против мене води.

КАСЕТА

Судија: Представник секретаријата ме је обавестио да нису примили ваш захтев за достављање ове конкретне одлуке руанданског суда. Сугерирам вам следеће ја знам нисте у позицији да нам дате назив и број пресуде међутим ако бисте након статусне конференције могли поднети конкретан захтев секретаријату а копију тог захтева пошаљите мени као предрасправном судији и ја ћу се побринути да секретар томе даде пуну пажњу.

Проф. др Шешељ: Господине Агиус покушали су да ми уруче ту пресуду на енглеском језику, скоро 500 страна је имала. То је мој поднесак одмах након пријема захтева тужилаштва за проширење оптужнице. Покушали су да ми уруче на енглеском не дају ми на српском, јер неће да преводе. Секретаријат то има сада вас обмањују поводом тога. Имају то сигурно јер су покушали да ми уруче, Фрејзер се зове службеник затвора који је дошао код мене и донео ми то на енглеском језику. Тада ми је уручена и Блашкићева пресуда, ја сам тражио Блашкићеву пресуду, једну одлуку из случаја Дероњић и ову пресуду суда за Руанду у поднеску који сам поднео поводом тога. Донели су ми Блашкићеву пресуду накнадно, донели су ми одлуку из случаја Дероњић, а покушали су да ми уруче на енглеском језику пресуду суда из Руанде. Није тачно што вам говоре.

Судија Агиус: У реду. Сада вам дајем реч у вези са захтевом тужилаштва да се измени оптужница. Ми се нећемо сада бавити меритумом самог поднеска. Да ли разумете што желим речи. Желео бих само чути коментаре које ви нужно морате изнети по чињеници да је овај поднесак поднесен, али не по меритуму захтева. То ћете, тиме ћете се бавити у вашем одговору на поднесак. Изволите господине Шешељ

Проф. др Шешељ: Ја ћу неколико речи рећи о мотивима тужилаштва за подношење захтева за проширење оптужнице. Тужилаштво за овде две године није било спремно на почетак процеса против мене јер нема доказа. Оно нема доказа релевантних којима би поткрепило стару оптужницу и зато да би добило у времену проширује оптужницу. Ја сам на прошлој статусној конференцији захтевао да ми се доставе документа о ратним злочинима Зорана Ђинђића и Вука Драшковића односно Српске гарде паравојне организације Вука Драшковића и Гарде Пантери паравојне организације Зорана Ђинђића којом је командовао његов потпредседник Љубиша Савић Маузер. Тужилаштво је тада одбило ја сам имао информацију да они покушавају мени да подметну те злочине. И ево у захтеву за проширење оптужнице управо се то десило. На пример у Бијељини никада није било добровољаца Српске радикалне странке, никада их тамо нисмо слали. Тамо је оперисао Ђинђићев потпредседник. У Невесињу и у Коњицу никада није било добровољаца Српске радикалне странке тамо је оперисала Драшковићева Српска гарда. Ја зато захтевам да ми се доставе сва документа која говоре о ратним злочинима Вука Драшковића, макар он ма колико био пријатељ Карле дел Понте и злочинима Зорана Ђинђића. Што се тиче самог основа на коме тужилаштво покушава да заснује нешто што је неодрживо и што ће се показати ма колико дуго трајало, можда и десет година али ће се на крају показати, то су лажни сведоци. Тужилаштво у првој оптужници оперише изјавом лажног сведока да сам на митингу у Суботици тражио да се побију деца из мешовитих бракова. Тамо је било 5000 људи знате. Толико је то драстично и гротескно да је и тужилаштву јасно да је неодрживо. Ја немам ништа против да прошире оптужницу и да обухвате сва кривична дела која су се уопште десила у овом рату, све нека ми припишу. Ја сам у стању да с тим изађем на крај, али што пре да почне суђење. Ја не избегавам о било чему овде да се расправља и да ми се доставе одговарајући материјали. Дакле, основни концепт моје одбране базираће се на чињеници да је за све ратне злочине који се лажно мени приписују главни кривац римокатолички папа Јован Павле Други. Ја ћу на томе заснивати мој одбрану. А

ви можете да урадите шта год хоћете само желим што пре да почне процес. Проширите оптужницу, додајте још хиљаде страна, хиљаде злочина ми припишите али што пре да почнемо да видимо који су то ваши аргументи, који су ваши докази, који су ваши сведоци а да видимо с каквим ја аргументима располажем. То је оно што је у овом случају битно. Дакле, уопште се не супротстављам проширењу оптужнице само инсистирам да ни један потез, ни тужилаштва ни Претресног већа у предпретресној фази не буде срачунат за пролонгирање дана почетка суђења. Јер ја сам овде већ две године и опстао сам нестрпљив. Стрпљиво сам чекао две године, е сада сам стрпљење изгубио сада желим суђење одмах. То је све што сам имао да кажем поводом захтева тужилаштва за проширење оптужнице господине Агиус.

Судија Агиус: У реду, хвала вам. Претпостављам да ли желите одговорити на вама је.

Тужитељица: Часни суде само бих кратко желела коментирати, наиме не бих желела ући ни у какве полемике по том питању. Међутим желела бих речи нешто у вези са оперативном оптужницом, то је она коју тренутно имамо. Ми јесмо дали предрасправни поднесак у којем се бавимо доказним материјалом који имамо у опћеним назнакама. Дакле сви могу видети којим доказима ми баратамо. Ако би часни суд желео чути више детаља у вези с тиме зашто желимо изменити оптужницу у овом тренутку онда то господин Саксон може сада изнети.

Судија: Не, не у овом тренутку сада ћемо се бавити питањима обелодањивања то је друга тачка односно други део дневног реда као што знате и као што сам већ јасно дао до знања раније током ранијих статусних конференција, постоје различити облици обелодањивања које правилник предвиђа. Ја ћу сада ићи редом. Прво ћу се позабавити обелодањивањем по правилу 66 а2, 11. 02. 2004. године, Расправно веће је допустило налог којим се одређује да се јавности неће обелоданити одређене изјаве сведока на основу правила 53а, а то су изјаве сведока које спадају у досег правила 66 а2.

Ово сада говорим највише како бих информирао јавност, правило 66 а2 каже следеће: "У року које је одредило претресно веће или предпретресни судија именован у складу са правилом 65 р, копије изјава свих сведока које тужилац намерава да позове да сведоче на суђењу и копије свих писмених изјава узетих у складу с правилом 92 бис, копије изјава додатних сведока оптужбе ставиће се на располагање одбрани чим буде донесена одлука да се ти сведоци позову". И ја позивам све да погледају нашу одлуку од 11. 02. 2004. године у којем наређујемо да се одређене изјаве сведока необелодањују јавности. 21. 12. 2004. године дакле недавно је судско веће донело поверљиву одлуку о поднеску Тужилаштва за заштитне мере сведоцима дакле изрицање заштитне мере сведоцима у предрасправној фази. Према тој одлуци што сам рекао одлука је поверљива и садржи један део који је екс парте, у њему се износе разлози за изрицање заштитних мера потенцијалним сведоцима односно образложење мера заштити која се тражи потенцијалним сведоцима. Наиме, заштитне мере обухватају закашњело обелодањивање идентитета одређених сведока оптуженом а свакако то обелодањивање не би до њега дошло касније од 30 дана од почетка заказаног почетка суђења. Расправно веће је тражило да тужилаштво поднесе поверљиво и екс парте, попис у којем се износе имена сведока, њихови псеудоними и заштитне мере које су одобрене. Пре свега желео бих питати тужилаштво јесте ли то већ учинили, а ако нисте да објасните зашто. Односно када се очекује да ћете извршити овај налог.

Саксон: Добро јутро часни суде. До данашње дана тужилаштво још није испунило захтев судског већа да доставимо попис имена и псеудонима. Међутим очекујемо да ћемо моћи испунити захтев судског већа до краја овог тједна када ћемо поднети додатни поднесак којим тражимо неке додатне заштитне мере за поједине сведоке.

Судија: А зашто нисте били у стању до сада испунити ту одлуку

Саксон: Ми смо из разлога ефикасности и јасности све желели подвести под један поднесак, часни суде.

Судија: У реду. Када је реч о овом остатку ових питања да ли постоји још нешто што бисте желели додати у вези са обелодањивањем по правилу 66 а2.

Саксон: Не, часни суде

Судија: Господине Шешељ јесте ли ви пропитали садржај правила 66 а2 како бисте знали о чему говоримо односно имате ли каквих коментара у вези са овим подручјем обелодањивања

Проф. др Шешељ: Ја веома добро знам о чему говорите проучио сам цели правилник мада ми пречишћена коначна верзија још није достављена. Тако да је било измена правилника у прошлој години са којима нисам упознат. Али, што се мене тиче ја се уопште у то питање нисам много до сада ни упуштао. Ви можете колико год желите држати заштићено име некога сведока, с моје стране ни једном сведоку који сведочи о чињеницама било којим не прети опасност. Нити прети опасност било којој жртви. Мени је неопходно да имам бар две три недеље пред почетак саслушања сведока на располагању да могу да знам о коме се ради и да могу да оповргавам његов кредибилитет ако сматрам да он лажно сведочи. Пошто ће таквих сведока по свој прилици највише бити у току овога поступка. А ја у то нећу да се упуштам, ја нећу да вас ометам у томе. Ви сами од тога правите проблеме. Процените колико је то дана довољно али да нико други не добија то па чак ни ван дер Спуд, јер нема никакве потребе да он пре мене добије податке о неком заштићеном сведоку. Апсолутно нема никакве потребе јер ја никада с њим нећу имати никаквог контакта, ја га с моралног аспекта дубоко презирем као човека и нећу да знам за њега. Одредите у ком року ми се мора обелоданити име сведока да бих могао да се спремам да оповргавам кредибилитет тог сведока ако сматрам да лажно сведочи. Је ли то пет дана, реците пет дана, недеља, две недеље, три недеље али нема разлога да толико времена на томе губимо ја сам вас пустио целу годину дана ја се не упуштам у то питање. Тужилаштво подноси поднеске, судско веће или делимично одговори или не одговори уопште, ја се не изјашњавам да не бих губио време на томе. Не сматрам то толико суштинским питањем, а све у жељи да процес почне што пре.

Судија: У реду. Следеће на дневном реду је обелодањивање по правилу 66 б и поново ћу прочитати тај део правила. "Тужилац мора када се то од њега захтева дозволити одбрани да прегледа све књиге, документе, фотографије и предмете који се налазе у поседу или под надзором тужиоца, а који су битни за припрему одбране или тужилац намерава користити као доказе на суђењу, или су прибављени од оптуженог или су му припадали". Током прошле статусне конференције односно испричавам се током статусне конференције одржане 14. јуна 2004. године а на основу ад хок захтева који је поднео оптужени на основу правила 66 б Расправно веће је наложило Тужилаштву да обелодани примерке свих сведока оптужбе који су у својој изјави спомињали име оптуженог и да пре обелодањивања изјава сведока у редигираној форми се та изјава преда судском већу како би оно одобрило редигирања. И на основу тога тужилаштво је поднело поверљив поднесак екс парте за необелодањивање имена сведока и других поверљивих материјала и тај поднесак је спомињао односно њему у прилог је поднесено 19 изјава сведока и то у целини изјава и предложених редигираних верзија. Поред тога 13. 08. 2004. године тужилаштво је поднело свој поднесак о којем обавештава судско веће да ће закашњело обелоданити и то на основу правила 66 б све изјаве сведока у којима се спомињао оптужени, и то да ће закашњело обелоданити односно тек након што Расправно веће донесе одлуку по том поднеску. Ми желимо јасно дати до знања да ћемо донети одлуку по поднеску од 27. јула 2004. и то ускоро да ли по том питању желите нешто речи са обелодањивањем по правилу 66 б. И сада вам јасно желим дати до знања да је ово последња прилика коју ви имате да изнесе своју аргументацију по том поднеску пре него што ми донесемо своју одлуку, а морам

речи да смо већ сада у поодмаклој фази доношења те одлуке. Премда дакако још увек смо потпуно отворени за све аргументације које имате.

Тужилац: Само кратко бих желео коментарирати то је нешто што сте ви вероватно већ узели у обзир а то је да поштивање тужилаштва сваке одлуке и налога који је донесен на основу поднесака поднесених прошлог лета по правилу 66 б, да ће на све те одлуке које ће бити дакле донесене по том поднеску утицати одлука судског већа у вези са питањима примерености обелодањивања у електронској форми и на језику који матерњи језик оптуженог. Дакле ми желимо судско веће упутити на ту, на наш одговор који смо предали 23. 11. 2004. године и на захтев оптуженог да му се обелодањују материјали у писаном облику и на српском.

Судија: Да. Господине Шешељ изволите.

Проф. др Шешељ: Ја не знам колико пута морам да понављам да никада у животу нећу примити било какав папир који није на српском језику. Искључиво на српском језику примам и документа и поднеске и сав остали материјал. И друго, искључиво примам на папиру и видео касете пошто је то облик документовања који ја признајем као адекватан одговарајући, који се може користити у судском поступку.

Судија: Хвала господине Шешељ. Као што сам рекао одлуку судског већа можете очекивати веома брзо и она ће бити донесена искључиво по поднеску од 27. јула 2004. године. Затим имамо материјал по правилу 65 тр и питања везана за тај материјал. Ради се о прилично подугачкој одредби, али претпостављам да могу без да читам цело правило, поделити тематику на два дела. У првом делу бих вам скренуо пажњу на предрасправни поднесак који је тужилаштво поднело 14. 12. 2004. године на који имамо један иницијални одговор оптуженог о том смо питању овде већ разговарали, ја могу са сигурношћу изјавити да још ни изблиза нисмо у фази у којој би се могли позабавити тим предрасправним поднеском и то управо због неких поднесака које је поднео оптужени због тога више нећемо о томе за сада дискутирати.

Затим, у правилу 65 тр е мало 2, дакле питање које се тиче те одредбе наине од тужилаштва се по овој одредби очекује да поднесе попис имена и псеудонима сваког појединог сведока, резиме чињеница о којима ће сваки сведок сведочити итд. Упућујем вас на ранију статусну конференцију на којој је то питање већ поменуто. На тим ранијим статусним конференцијама ви сте изјавили да ћете доставити попис сведока тек када буду изречене заштитне мере. Ми смо одлуку о заштитним мерама донели 21. 12. 2004. године. Ја сам у потпуности свестан тога да сте назначили да ћете можда подносити даљње захтеве за изрицање заштитних мера и свестан сам тога да сте поднели поднесак за измену оптужнице а који дакако може имати утицаја на попис сведока које намераваате позвати. Међутим, какав је ваш садашњи став.

Тужитељица: Ви сте часни суде управо споменули два разлога због који ми смо тренутно у вези чекања, а то је ваша одлука по нашем поднеску којим тражимо дозволу за измену оптужнице, а да како да то има утицаја јер ће се повећати попис сведока. И друга ствар је оно што је господин Сексон већ споменуо овај тједан ћемо поднети додатни поднесак за изрицањем заштитних мера и односи се на ваш налог и директиве у вашој одлуци од 16. децембра 2004. године, и тражићемо уствари веома мали број сведока да се у односу на њих изрекну заштитне мере. Међутим желела бих такође речи да је наш посао мало каснио јер се наш тим бави и другим предметима и један од наших кључних чланова тима је неко време био болестан, дакле дошло је уствари до закашњења од месец дана у односу на нашу динамику, предвиђену динамику рада. Али можемо све доставити дакле и попис сведока и попис доказних докумената до априла. Могли бисмо доставити привремену листу сведока значи привремену листу сведока дакле можемо је дати сада док још не знамо да ли ћете дозволити да се измени оптужница, али мислим да то није практично.

Судија Агиус: Ја се не слажем са вама мислим да би то било изузетно корисно не само за оптуженог већ и за судско веће. Да знамо мање више где стојимо када је реч о том подручју. Због тога бих желео знати колико вам је времена потребно за подношење привремен индикативне листе сведока имајући у виду да одлуку о заштитним мерама већ имате и то већ дуже време, она је донесена 21. децембра 2004. године. За сада заборавите да ви намеравате поднети још један поднесак по том питању, заборавите да је у процесу онај поднесак за дозволу измене оптужнице. Молим вас да нам доставите привремени попис јер то морамо имати.

Тужитељица: Часни суде ми привремени попис сведока можемо поднети у фебруару.

Судија Агиус: То је тек за месец дана, средином фебруара

Тужитељица: Да, средином фебруара.

Судија Агиус: Ви сте такође да ћете касније бити у могућности да доставите списак доказних предмета. Сећам се да сте рекли да мислите да ће то бити изводљиво када се приближимо само датуму почетка суђења. Но у међувремену мислим да не бисмо требало да оставимо то пуно по страни до тада тако да све информације за које сте сигурни мислим да би требали то да поделите са оптуженим и са претресним већем будући да и ми морамо унапред да знамо о чему се све ради. Без обзира на чињеницу што је поднет захтев за измену оптужнице. За сада је императивно да ми планирамо онако како треба то да радимо и да знамо који је опсег

Тужилаштво: Часни суде ми можемо до средине фебруара да поднесемо привремени списак сведока, а и доказних предмета који је веома дуг. Ми још увек чекамо на преводе одређених докумената. Но привремени списак сведока ћемо моћи да обелоданимо будући да то треба да обелоданимо заједно са списком доказних предмета, можда ћемо само моћи на једном језику будући да имамо тај проблем превода, још није све преведено. Но, у сваком случају ми смо спремни да до средине фебруара обелоданимо и списак сведока и списак доказних предмета.

Судија Агиус: Хвала вам. Господине Шешељ не знам да ли желите да прокоментаришете овај део. Изволите

Проф. др Шешељ: Па мене запрепашћује чињеница да је један од аргумената тужилаштва зашто касни са извршавањем неких својих обавеза чињеница да је члан тима тужилаштва био болестан. То је стварно нешто невиђено, запрепашћујуће и недостојно. Шта мене брига што је неко био болестан, можда ће неко од вас и умрети, али то не сме да се тиче поступка који се против мене води. То су ваше приватне ствари неко болестан, неко умро, неко ово, неко оно. Ви сте према мени тужилаштво као институција, ако вам један отпадне мора други да седне. Ви имате цели тим а ја сам овде сам, мени не дају да имам тим. И ви опет касните, ја никада не касним. Господине Агиус, надам се да ћете се сложити самном да ја нисам поднео ни један поднесак који одуговлачи почетак овога процеса. Ни један мој поднесак није сметња да процес сутра почне, а тужилаштво стално нешто измишља што пролонгира почетак процеса. Можда ће нека епидемија међу вама завладати, птичија грозница ко зна шта вас чека, али то не сме бити разлог за одуговлачење почетка поступка.

Судија Агиус: Нећу коментарисати ово што сте рекли но има ту доста ваљаних аргумената у овоме што је рекао господин Шешељ, јер релативно говорећи тужилаштво има далеко више средстава на располагању од одбране. Чак и када се ради о оптуженом који има и главног браниоца, и кобраниоца, и правне саветнике, итд. У будуће када неко од чланова вашег тима није у стању да обавља свој посао молим вас да то не изнесете као разлог што се касни у обелодањивању доказног материјала или нечег другог. Мислим да то треба да изнесете својим претпостављенима како би онда они покушали да реше тај проблем и да се испоштују рокови.

Тужилаштво: Часни суде ја бих само да споменем следеће, ми нисмо прекршили никакве рокове

Судија Агиус: То нисам ни рекао

Тужилаштво: Да смо имали фиксан рок ми бисмо то испунили. И тражили бисмо додатно особље. Но будући да није постојао неки фиксни рок, дакле ми смо имали наш интерни рок, није било потребе да то урадимо.

Судија Агиус: У реду, хвала. Сада прелазимо на правило 68. односно на тзв. ослобађајући материјал. Знам да смо се раније већ бавили овим питањем. Ради се о поступку који траје. Оптужени понекад улаже приговор да се то не одвија на задовољавајући начин, но ја знам да се то углавном односи на електронску форму и превод докумената о коме смо раније већ говорили, а о том питању још увек није донета одлука. Да ли желите да додате било шта у вези са правилом 68. господине Саксон

Тужилаштво: За сада не.

Судија Агиус: Господине Шешељ

Проф. др Шешељ: Ја желим поново да потенцирам питање обелодањивања ослобађајућег материјала пошто је тужилаштво пре отприлике два месеца ми доставило велику количину тог материјала сали само изводе. Многа од тих докумената су драгоцене за моју одбрану. На пример изјава ген. Животе Панића првог команданта београдске армијске области после начелника генералштаба који изјављује да су сви добровољци Српске радикалне странке били у саставу ЈНА. Мени такве изјаве требају у целости, треба ми комплетно саслушање ген. Животе Панића поготово што он на жалост више није жив и не може да се појави као сведок у процесу. И сви други материјали требају ми у целости. Немојте да тужилаштво сада бира у изјавама шта би мене могло интересовати, шта ме не интересује. Треба ми то у целости па да ја процењујем онда шта ми одговара, а шта не. И друго, зашто ви избегавате видео снимке, ако имате саслушање сведока све ово што су покушали пре два три дана да ми уруче у електронском облику све они то могу да испоруче и на видео снимцима, јер су то изјаве разних сведока које за мене могу служити као ослобађајући материјал. Него они неће, они намерно то одбијају како би ми отежали одбрану или ме присилили да прихватим електронску форму. Ја знам колика се опасност крије иза прихватања евентуалног прихватања електронске форме, шта све онда подмећу и како то изгледа у пракси. И због тога то нећу да прихватим. Али видео материјал хоћу. Све ове документе које сте покушали да ми доставите пре неколико дана у електронској форми доставите ми као видео материјал, као видео записе. То су све била саслушања сведока јер сам летимично погледао пратећи документ када сам одбијао да прихватим ове дискете.

Тужилаштво: Да ли можемо да реплицирамо

Судија Агиус: Да, да изволите. То је и сврха статусне конференције да се међусобно суочавате и ако је потребно да разјасните нека питања, ако је то могуће.

Тужилаштво: Хвала часни суде. Као што би оптужени требао да зна за сада будући да се упознао са јуресподенцијом овога суда претресна већа овог су консистентно изјављивала да је на тужилаштву да донесе првобитну одлуку који материјал може или не мора бити ослобађајуће природе и да самим тим потпада под правило 68. уколико оптужени сматра да тужилаштво у овом предмету није испунило своје обавезе у складу са правилом 68. онда треба изнети јасне доказе који то потврђују. Тужилаштво је у разним својим извештајима у вези са обелодањивањем показало да стално претражује колекцију материјала тужилаштва како би утврдило евентуални ослобађајући материјал за овог оптуженог. А што се тиче достављања материјала у електронској форми супротно ономе што је оптужени управо сада рекао није био

да би се било шта сакрило од овог оптуженог, чак супротно тужилаштво покушава да олакша оптуженом припрему његове одбране с тим што му доставља потенцијално ослобађајући материјал у електронској форми.

Судија Агиус: Хвала. Да ли желите да одговорите на ово господине Шешељ или да ту станемо.

Проф. др Шешељ: Ја бих само једну чињеницу изнео. Поуздано знам да су сва саслушања од стране тужилаштва обављана уз прављење видео записа, бар у протеклих десетак година можда су нека прва саслушања била само уз аудио записе. Сва су била уз видео записе. Зашто ми се не дају онда ти комплети видео записа. То је сада кључно питање. Зашто су они видео записе претварали у електронску форму, комбинујући са многим другим стварима, ја знам каква се подвала иза тога крије, а не дају ми изворне оригиналне видео записе. Давали су ми у неким случајевим, ја сам добио гомилу видео записа никада није било проблема око прихватања с моје стране. А онда су одједном стали хоће све у електронском облику. Е не може у електронском облику. Дајте ми видео записе.

Судија Агиус: Без прејудуцирања треба или не треба да урадите нешто реците нам да ли је господин Шешељ у праву овим што је рекао.

Да ли сада чујете

Судија Агиус: Хтео бих да чујем да ли господин Шешељ сада добија превод. Да ли би послужитељ могао да помогне или техничари не знам у чему је проблем. Господине Шешељ постоји ту једно дугме којим можете да појачате глас. У реду хвала вам. Поновићу оно што сам рекао, дакле без прејудуцирања да ли ви треба или не треба да обелодањујете оно о чему је говорио господин Шешељ реците ми да ли је тачно оно што је он рекао. Другим речима да ли ви имате на располагању видео записе онога што се обелодани у електронском облику

Тужилаштво: Само за неке разговоре са сведоцима

Судија Агиус: Да ли има неких проблема да то доставите у том облику, дакле да доставите видео траке ако је могуће зашто стварати непотребне проблеме.

Тужилаштво: Часни суде ваше питање покреће неколико ствари пре свега тужилаштво је до дана данашњег покушавало да испуни све своје обавезе везано за правило 68.

Судија Агиус: Зауоставите се господине Саксон, не питам вас у вези са тим не разговарамо о томе и не желим да ви о томе сада говорите. Ради се о једном једноставном питању које је покренуо оптужени, он каже

Касета

Судија Агиус: Ослобађајуће информације и које ви поседујете и у видео формату. Такође је рекао да нема никаквих приговора да прихвати видео снимке, али да не прихвата електронски формат. Моје питање вама је следеће оно што је он рекао да ли је то тачно. Другим речима да ли ви имате тај материјал на видео тракама. А ако имате не морате ми сада одговорити али ако имате ја вас позивам да након консултација са вашим претпостављенима уколико је то уопште потребно, да нам кажете да ли је могуће да тај материјал доставите у облику видео снимака оптуженом јер би онда то стварало мање проблема оптуженом, а то ни на који начин не би прејудуцирао ваш став односно испуњавање обавеза наметнутим по правилнику.

Тужилаштво: Часни суде ви ме питате да ли је то могуће. Одговор на то питање је да у техничком смислу могуће је да тужилаштво доставља материјал у облику видео снимака. Технички да. Но, за то би било потребно ужасно пуно времена и не би било ефикасно за

тужилаштво да обелодањује материјал у облику видео снимака будући да се видео снимак мора преснимавати у стварном времену, дакле сат за сат трака за траку

Судија Агиус: Али не радите ви то лично, то ради техничко особље

Тужилаштво: Не само техничко особље, ради се о нашем особљу, о нашим референтима за предмет, дакле ко год нам стоји на располагању да нам помогне са тим видео материјалом, али наше особље се стално смањује. Тамо где постоји видео материјал који подлеже обелодањивању по било ком правилу тужилаштво у сваком предмету сем у овом предмету дакле тужилаштво у сваком предмету направи копију читавог видео снимка или дела видео снимка на прави копију на ЦД-у, будући да је то једноставније, јефтиније а и лакше за рад за све стране.

Судија Агиус: Господине Шешељ ако добијете овај материјал у видео снимцима да ли ћете захтевати да се наведу сви минути, секунде, све или је довољно да имате само видео снимак самог интервјуа.

Проф. др Шешељ: Довољно је да имам видео снимак самог интервјуа минути ми нису битни. Битна ми је садржина и прихватам све видео снимке. А то што имају проблема техничких жао ми је. Могу да им помогнем можда пошто ја имам још времена на располагању на претек па могу и да им мало помогнем око тога.

Чуди сте шта је рекао господин Шешељ уствари не појављује се тај технички проблем који сте ви споменули већ ради се само о преснимавању видео траке на другу траку. Наравно, то ће одузети доста времена техничарима али не и вама.

Тужилаштво: Часни суде време као што знате је новац, а када особље тужилаштва мора да троши време на нечему што је старомодна технологија онда пати читава институција

Судија Агиус: Господине Саксон немојмо се сада правити да смо превише савремени. Ја бих вам сугерисао пре него што завршим са разговором овом питању да озбиљно размислите о ономе што сам вам ја препоручио. Ја не знам који је обим, о колико видео снимака се ради, али ја вам сугеришем да ангажујете некога из тужилаштва, неко техничко лице или неког другог како би се тај видео материјал преснимио и доставио оптуженом. Наравно, то ће вас коштати новца, али ћете уштедети аргументе па ћемо моћи брже да напредујемо.

Тиме смо завршили разговор о томе. Не желим да вам одузmem реч али мислим да је довољно речено. Ја сам вам изнео једну сугестију, изнесите то својим претпостављенима, размотрите то међусобно, прихватите или не прихватите но у једном тренутку донећемо одлуку о томе односно можда ћемо морати да донесемо одлуку па да вас присилимо на то.

Идемо даље. Сада ћу прећи на услове притвора да оптужени се изјасни о томе, но пре него што то покренем хтео бих да вас питам да ли постоји неко питање које бисте ви хтели да покренете, а које ја нисам поменуо на овој статусној конференцији. Питам тужилаштво

Тужилаштво: Не, нема додатних ствари.

Судија Агиус: Господине Шешељ, ви

Проф. др Шешељ: Ја имам два статусна питања да покренем. Ја сам поднео захтев пре више од годину дана секретаријату међународног суда да ми се финансирају трошкови одбране. Ја сам ангажовао велику екипу правних саветника и истражитеља и они раде по мојој оцени веома добро, а ви сте мали прилике да се упознате са много тога што су резултати њиховог рада. Поднео сам захтев за претпрошлу годину 200.000 долара, за 2004. годину око 790.000 долара толики су моји трошкови ја не могу да их платим, мораће да ми плати сходно одредбама статута међународни суд, али секретаријат то упорно одбија. Ја сам пријавио

комплетну своју имовину, апсолутно ништа нисам прећутао, припадници моје породице неће да сарађују са секретаријатом и то је свршена чињеница, али проблем мора да се реши.

И други проблем је проблем регистравања мојих правних саветника. Секретаријат интензивно и упорно покушава да на моје правне саветнике примени критерије који се односе на ангажовање бранилаца. Моји правни саветници нису браниоци и не треба да испуњавају услове који су предвиђени за браниоце. Тужилаштво подржавајући секретаријат у ометању моје одбране каже да није нигде ни предвиђено регистравање правних саветника. Ма јесте у том смислу да се забележе њихова имена како би међународни суд знао да су то људи којима ја достављам и поверљиви материјал дакле нешто што није за обелодањивање у јавности, а да су то поуздани људи који неће мимо моје воље или воље суда да изађу у јавност са тим материјалом. То је једини разлог. И друго мени се мора омогућити несметана комуникација са тим правним саветницима и истражитељима путем заштићеног телефона, то право имају сви оптужени осим мене и путем њиховог доласка ... па нешто је проблем овде ја не знам

Судија Агиус: Да постоји проблем не да говорите тише већ да успорите будући да преводиоци не могу да прате ту брзину, а будући да ја мало, мало разумем ваш језик понекад нешто и недостаје. Дакле, молим вас да успорите, спорије говорите. Хвала.

Проф. др Шешељ: Ево какав сам проблем имао недавно. Знате ја се интензивно спремам и за подношење предпретресног поднеска и припремам моју одбрану за почетак процеса, ја намеравам моју одбрану изнети одмах након што тужилаштво изнесе своју уводну реч. И планирао сам да у склопу излагања моје одбране прикажем овде и видео филм у трајању од три сата који садржи разни материјал који смо ми снимали у разним фронтима, у разним ситуацијама у току рата итд. којим се документују основне тезе моје одбране. Ја имам правног саветника који је прави експерт за те послове, то је Александар Вучић, тражио сам да ми се омогући његова посета. Како бих му рекао где се налази тај видео материјал, где га може пронаћи и како бих му дао упутства како да врши монтирање тог видео материјала, јер то су огромне количине видео материјала које морамо сажети у свега три сата. Мени је секретаријат забранио посету Александра Вучића. Ево ја се са таквим проблемима овде сусрећем. Ја без њега не могу да склопим тај видео материјал. Ја не знам лично то да радим. У затвору немам услова да то радим. Не смем неком другом да поверим јер немам поверења, у њега имам поверења. То је видео материјал који би и тужилаштво веома радо у целости имало у својим рукама, а ја то тужилаштву не дам док га ја овде не обелоданим као ексклузивно па ће онда тужилаштво имати могућности да се с тим упозна. Наравно, када буде завршен тај филм. Ја ћу им дати и пре пројекције у судници да се упознају са садржајем тог видео записа. Али ја тај проблем морам да решим. Ја морам имати право да ме посећују моји правни саветници, да им дајем упутства шта и како да раде, морам имати право на неприслушкване телефонске разговоре са мојим правним саветницима. А ја само до сада са њима могу да разговарам преко телефона који се службено прислушкује. И о чему нас обавештавају када то редовно и ажурно прислушкују. Па чак некада када зовемо телефоном чујемо снимак разговора неког другог осуђеника са члановима његове породице, пријатељима итд јер им нешто тамо компјутер изгледа зарипа, па се деси нека грешка. Ја сам недавно тако слушао разговор између господина Милошевића и њему веома блиске особе сасвим случајно, ушао у кабину узео слушалицу и чујем он разговара, а тај разговор обавио у току тог дана пре неколико сати. Зато инсистирам да ми се омогући да сарађујем са својим правним саветницима, да ме уредно посећују, и да им могу давати налоге за њихов рад, а наравно да могу и поверљиво са њима саобраћати без прислуштивања како се не би сваки мој потез унапред могао и од стране тужилаштва открити па му тужилаштво парирати њему добро знаним методама.

Имао сам та два питања господине Агиус да покренем као статусна.

Судија Агиус: Хвала господине Шешељ. Ја као предпретресни судија налажем да овај део поступка односно да се транскрипт овог дела поступка достави секретару суда. Дакле, део који се тиче правних саветника оптуженог. И такође онај део који се тиче финансирања. Од секретара се тражи да претресном већу у року од седам дана од данашњег дана поднесе ажуриране информације о било каквим преговорима или разговорима између секретаријата или одређене јединице унутар секретаријата (моли се господин Шешељ да искључи микрофон) Дакле, јединици која се бавим правним заступањем и финансијама. Дакле било којих разговора између њих и оптуженог.

Што се тиче питања да ли ваше разговоре треба прислушкивати или не, на жалост господине Шешељ ја не могу да се бавим тим питањем будући да о томе одлучује управник притворске јединице. Ја могу да претпоставим шта ви мислите о томе и како се осећате у вези са тим будући да како сте рекли да се то односи и на разговоре са правним саветницима, са људима у које ви имате поверење и са којима разговарате о поверљивим питањима, то наравно да вас брине и нас, но ради се о томе да су правила таква а то не потпада под надлежност претресног већа. Дакле, не може претресно веће да наложи управнику притворске јединице када да не надзире телефонске разговоре. Доста тога зависи од решења које ће се евентуално наћи у вези са правним заступањем. А то наравно зависи од чињенице односно то је у вези са чињеницом да сте ви одлучили да се сами браните. Ја вам сугеришем да наставите о томе да разговарате са представницима секретаријата, Веће не може да именује правне саветнике, то чини секретаријат односно секретар и за то такође постоје одређена правила. Но, ја сам наложио да се овај део транскрипта достави секретару како бих добио ажуриране информације и како бих знао шта се дешава између вас и секретаријата у вези са правним...

...Заступницима. ... и да ли имате било каквих приговора притужби. Истовремено бих хтео да вам скренем пажњу на чињеницу да постоје правила о притворској јединици и да такође постоје правила која обезбеђују могућност улагања жалби, приговора руководиоцима у претресној притворској јединици. Но уколико ви желите нешто да изнесете сада овде на статусној конференцији слободно изволите.

А такође... је ли опет нема превода.

Проф. др Шешељ: Ја сам мислио да сте ви завршили па сам почео да одговарам.

Судија Агиус: Не, нисам. А да се такође да покренете било које питање у вези са здравственим стањем ако има било каквих проблема. И уколико желите да покренете било шта у вези са здрављем на приватној или затвореној седници, молим вас да ми то одмах кажете па ћемо онда прећи на приватну седницу уколико о томе будемо разговарали. Изволите господине Шешељ

Проф. др Шешељ: Немам ништа за приватну седницу господине Агиус, али морам да потенцирам два проблема која се тичу општих услова притвора. Вама је познато да се у притвору заједно налазе Срби, и Хрвати, и Муслимани, и Албанци и да потом питању никада никаквих проблема није било. Дешавају се некада проблеми друге врсте али по овом питању проблема није било. Међутим, сви заједно смо у ситуацији да нас поткрадају Холанђани преко којих набављамо, преко кантине, најосновније животне намирнице воће, поврће, месо итд цене су пет до шест пута скупље него у слободној продаји. Ја сам писао посебан поднесак секретаријату поводом тога. Секретаријат се оглушио и ја сам то морам да вам кажем на овој статусној конференцији. Као човек који је доказано верски толерантан, који поштује свака верска осећања морам да вам скренем пажњу на још једну чињеницу с обзиром да притворени муслимани се изгледа нису усудили да то

Само мало спорије

Проф. др Шешељ: Ја морам то да кажем јер је и то мене као човека који поштује свачија верска осећања тешко погодило, за рамазански Бајрам који је био негде у новембру месецу, притворени муслимани су наручили печено јагње од холандских трговаца, а испоручено им је печено прасе. То је био велики скандал у затвору, а вероватно све у склопу кампање која се у Холандији проводи против странаца, припадника других вероисповести итд. То је толико страшно било да ја мислим да може бити и довољан разлог да се тражи премештање овог суда и премештање притворске јединице из Холандије у неку верски толерантну земљу.

Судија Агиус: Да ли имате било каквих проблема у вези са здравственим стањем, било шта што желите да покренете

Проф. др Шешељ: Немам никаквих здравствених проблема.

Судија Агиус: Хвала вам. Замолићу представника секретаријата да овај део транскрипта се достави управнику притворске јединице и тражим у року од недељу дана да управник притворске јединице достави било какве примедбе у вези са овим питањем. Мислим да нема других питања којима бисмо требало да се позабавимо, што значи да можемо да закључимо ову статусну конференцију. Следећа статусна конференција ће се одржати у року од 120 дана у складу са правилом, а уколико буде било потребе и раније. Захваљујем се свима.

Молим устаните.